

Sygn. akt I ACa 1532/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2014r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesława Kuberska
Sędziowie:	SSA Tomasz Szabelski (spr.) SSO del. Sławomir Zieliński
Protokolant:	st.sekr.sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. D. i A. D. (1)**

przeciwko **G. W. i J. W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 26 września 2013 r. sygn. akt X GC 349/12

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi adwokat E. K. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę (...) (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 1532/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 września 2013 r. Sąd Okręgowy

w Ł. oddalił powództwo B. D. i A. D. (1) przeciwko G. W. i J. W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 21 kwietnia 2005 r., sygn. akt X GNe 2158/04 (pkt 1) oraz przyznał

adwokatowi E. K., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. przy ul. (...), od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 11.070 zł brutto tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego strony powodowej z urzędu (pkt 2).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne. Z ustaleń tych wynika, że w dniu 21 kwietnia 2005 r. Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt X GNC 2158/04 z powództwa G. W. i A. W., prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe (...) w Ł. przeciwko pozwanym B. D. i A. D. (1), którym zobowiązał pozwanych do solidarnej zapłaty na rzecz powodów kwoty 300.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 września 2004 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Nakaz ten utrzymany został następnie w mocy przez Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 19 września 2006 r., sygn. akt X GC 129/06, natomiast apelacja od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 lutego 2008 r.

Postanowieniem z dnia 24 października 2008 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanych.

W dniu 1 sierpnia 2005 r. Sąd Okręgowy w Łodzi stwierdził, że powyższy nakaz zapłaty uprawnia do egzekucji w całości.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, A. K., wszczął przeciwko powodom egzekucję w sprawie o sygn. akt Km 1029/12.

W dniu 9 lipca 2004 r. P.H. (...) spółka jawna B. i A. D. (2) wystawiła noty korygujące do faktur, wystawionych uprzednio przez (...) w organizacji S.A., na których niewłaściwie oznaczony został podmiot zobowiązany z tych faktur. W wyniku korekty zastąpiono widniejącą na fakturach nazwę (...) S.A. w organizacji” prawidłową nazwą (...) spółka jawna B. i A. D. (2)”.

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2007 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. dokonał interpretacji, co do zakresu i sposobu zastosowania prawa podatkowego. Zgodnie z treścią tej interpretacji uznał za prawidłowe stanowisko podatnika (...) S.A. w organizacji w likwidacji, że sprzedawcy nie przysługuje prawo wystawiania not korygujących do wystawionych przez niego faktur, dokumentujących dokonanie sprzedaży.

W uzasadnieniu postanowienia organ podatkowy, dokonujący interpretacji, zawarł również stwierdzenie, że treść powyższej interpretacji nie rozstrzyga zasadności skorygowania danych dotyczących nabywcy w przedmiotowej sprawie. Interpretacja zawiera również zastrzeżenie, że dotyczy ona stanu faktycznego, przedstawionego we wniosku z dnia 5 lutego 2007 r. i stanu prawnego, obowiązującego w dacie zaistnienia interpretowanego zdarzenia.

Postanowieniem wydanym w czerwcu 2007 r. (data nieczytelna) Prokurator Prokuratury Rejonowej Ł. umorzył śledztwo w sprawie wypełnienia dwóch blankietów wekslowych na kwoty po 150.000 zł, zaopatrzonych w podpisy A. D. (1) i B. D. niezgodnie z ich wolą oraz w sprawie poświadczenia w dniu 9 lipca 2004 r. nieprawdy w notach korygujących do faktur sprzedaży towarów, wystawionych przez PHU (...) G. i J. W. wobec tego, że opisane czyny nie zawierają znamion czynu zabronionego.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo, uznając że powodowie nie tylko nie wykazali, ale nawet nie przywołali żadnych okoliczności faktycznych, które -zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. - mogłyby skutkować pozbawieniem lub ograniczeniem wykonalności tytułu wykonawczego.

W ocenie Sądu podnoszony przez powodów zarzut uzyskania tytułu wykonawczego w drodze przestępstwa skarbowego nie został udowodniony. Powołana przez powodów indywidualna interpretacja podatkowa, wydana przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Ł., nie jest wystarczająca dla przyjęcia, że pozwani uzyskali w drodze przestępstwa prawomocne orzeczenie sądowe, które stało się podstawą do prowadzenia przeciwko powodom egzekucji. Niezależnie od

powyższego, podstawy powództwa opozycyjnego zostały przez ustawodawcę ściśle określone, a podnoszone przez powodów uzyskanie wyroku za pomocą przestępstwa nie mieści się w ustawowych przesłankach, warunkujących orzeczenie o pozbawieniu tytułu wykonawczego wykonalności.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, w wypadku zaistnienia tego rodzaju zdarzenia, powodom przysługują inne środki prawne, zmierzające do wzruszenia orzeczenia, uzyskanego na drodze przestępstwa. Wszelkie okoliczności, dotyczące wystawienia not korygujących i związanych z tym nieprawidłowości mogły natomiast stanowić przedmiot zarzutów i twierdzeń strony pozwanej w ramach rozpoznawania sprawy, w której wydane zostało orzeczenie, stanowiące tytuł wykonawczy, bowiem powództwo opozycyjne nie może zmierzać do ponownego badania sprawy, zakończonej już prawomocnie orzeczeniem, stanowiącym tytuł wykonawczy. Powodowie nie wykazali jednocześnie, że nie mieli możliwości zgłoszenia, w toku postępowania rozpoznawczego, zarzutów dotyczących prawidłowości wystawienia przedmiotowych not. Nie wykazali również związku pomiędzy okolicznościami, wynikającymi z przedstawionej interpretacji Naczelnika Urzędu Skarbowego a istnieniem i rozmiarem zobowiązania objętego tytułem wykonawczym, w tym w szczególności wpływu okoliczności związanych z wystawieniem i treścią not korygujących na rozmiar tych zobowiązań. Nie przedstawili, ani nie wykazali także wpływu okoliczności dokonania wpłat w kwocie 9.489,78 zł i 3.168,37 zł na rozmiar ich zobowiązania, zwłaszcza że wpłaty te zostały dokonane przed powstaniem tytułu egzekucyjnego.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy uznał za zbędne przeprowadzanie dowodów zgłoszonych przez stronę powodową i przedstawione w tym zakresie wnioski oddalił. W zakresie zaś wniosków, zawartych w piśmie z dnia 16 kwietnia 2013 r., Sąd Okręgowy podniósł, że nie mógł im zostać nadany bieg wobec nie uzupełnienia w terminie braku formalnego tego pisma poprzez nadesłanie jego odpisu dla strony przeciwnej.

Apelację od powyższego wyroku wywiedli powodowie, zaskarżając go w zakresie pkt. 1 i zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

- art. 233 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przy ustalaniu stanu faktycznego wszystkich okoliczności sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę skarżonego orzeczenia, co de facto doprowadziło do oddalenia powództwa,

- art. 168 § 1 k.p.c. poprzez nieprzywrócenie terminu do wniesienia dodatkowego egzemplarza pisma procesowego, o który Sąd Okręgowy zawnioskował w sposób błędny w wezwaniu - błąd daty (i brak takiego pisma), co skutkowało niemożnością wykonania wezwania i w konsekwencji - po wyjaśnieniu zaistniałej sytuacji i natychmiastowym złożeniu dodatkowego odpisu zgodnie z art. 169 k.p.c. - nie przywrócenie terminu do złożenia pisma procesowego (zaskarżonego zażaleniem), chociaż pełnomocnik nie mógł dokonać czynności procesowej i nie dokonał jej w terminie bez swojej winy, a z powodu wadliwego wezwania sądu i błędnego pouczenia,

- art. 227 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodów, mających istotne znaczenie dla sprawy,

- art. 286 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości,

- art. 289 k.p.c. i art. 272 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków strony powodowej i nie przeprowadzenie konfrontacji świadków, którzy sprzecznie zeznawali w toku postępowań, podczas gdy ich zeznania miały wpływ na stan faktyczny i finalne rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie,

- nieprzesłuchanie w toku postępowania powodów, choć taki dowód powinien być przeprowadzony przez Sąd z urzędu, zwłaszcza w kontekście przesłuchania na rozprawie strony pozwanej,

- art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwą wykładnię,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 627 k.c. poprzez całkowite pominięcie charakteru stosunków zobowiązujących, łączących strony procesu, podczas gdy wnikliwa analiza tych stosunków powinna doprowadzić do wniosku, że strony łączyła wyłącznie umowa, dotycząca transakcji, których przedmiotem było (...): (...) spółka jawna zgodnie wystawionymi fakturami VAT, a nie działania pozwanego, polegające na dopasowaniu zobowiązania wekslowego przez wystawienie not korygujących na kwotę przybliżoną 296.000 zł (charakter zobowiązania polegał na zobowiązaniu określonego rezultatu, a nie uczciwym działaniu), a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy oraz pozbawienie możliwości obrony swych praw przez powodów poprzez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w zaskarżonej części oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym, które nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Skarżący nie tylko nie wykazali wadliwości zastosowania przez Sąd Okręgowy przepisów prawa procesowego, aby móc kwestionować zakres przeprowadzonego postępowania dowodowego, ograniczonego przedmiotem postępowania, ale także nie zaprezentowali przekonujących twierdzeń, mających dawać świadectwo naruszenia prawa materialnego.

Biorąc pod uwagę, że niniejsze postępowanie zainicjowane zostało przez wytoczenie szczególnego rodzaju powództwa – powództwa przeciwegzekucyjnego – skoncentrowane mogło zostać wyłącznie wokół analizy jego przesłanek, nie zaś istoty sprawy, zakończonej już prawomocnie orzeczeniem, stanowiącym tytuł wykonawczy. Argumenty w nim zawarte wskazywały na oparcie powództwa na okolicznościach, podlegających kwalifikacji według art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., bowiem w pierwszej kolejności powodowie zgłaszali częściowe spełnienie świadczenia. Chociaż istotnie dokonali zapłaty dwóch kwot w wysokości 9.489,78 zł i 3.168,37 zł, nie wykazali jej związku z wysokością zobowiązania, objętego tytułem wykonawczym, tym bardziej, że zapłata nastąpiła jeszcze przed jego powstaniem. Tymczasem w świetle powyższego przepisu wygaśnięcie zobowiązania (w tym skutek zapłaty) winno nastąpić po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Podobnie argumenty, skarżących odwołujące się do wystawienia not korygujących faktury, nie mogły determinować pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, jako że okoliczność ta również zaistniała przed powstaniem tytułu egzekucyjnego. Stając natomiast na stanowisku, że tytuł wykonawczy został uzyskany w wyniku przestępstwa, skarżący powinni wystąpić na drogę właściwą do wzruszenia tak wydanego prawomocnego orzeczenia, której nie stanowi zainicjowany przez nich obecnie tryb postępowania.

Wszelkie twierdzenia zarzuty i dowody, odnoszące się do prawidłowości wypełnienia weksla, a więc także te, związane z korektą przedmiotowych faktur, mogły być przedmiotem rozpoznania wyłącznie w postępowaniu o zapłatę i rzeczywiście były wówczas podnoszone. Sąd Okręgowy badał zatem wzajemne relacje gospodarcze między stronami, wnikliwie analizował wysokość zobowiązania B. i A. D. (1) wobec G. i J. W., a poczynione w konsekwencji ustalenia wzięły za podstawę faktyczną wydanego rozstrzygnięcia. Obowiązkiem skarżących było w związku z tym podniesienie w uprzednim postępowaniu wszystkich istotnych z punktu widzenia przyszłego rozstrzygnięcia twierdzeń oraz powołanie na ich okoliczność odpowiednich dowodów, czy to z opinii biegłego, zeznań świadków, ich konfrontacji, czy też z przesłuchania stron, pod rygorem ich utraty w innych postępowaniach, również z powództwa przeciwegzekucyjnego. Skarżący nie wykazali przy tym, ażeby zaistniała wtedy jakakolwiek przeszkoda w wystąpieniu ze stosowną inicjatywą dowodową. Od czasu tamtego postępowania nie zgłosili także żadnych nowych okoliczności, kluczowych dla ustalenia zakresu ich zobowiązania finansowego.

Jako, że postępowanie o zapłatę zostało prawomocnie zakończone, nastąpiła utrata możliwości kwestionowania zasadności wydanego w nim orzeczenia. Stąd też, w aktualnym stadium postępowania, skarżący nie mogli skutecznie

zgłaszać wniosków dowodowych, innych niż, służących wykazaniu przesłanek powództwa przeciwegzekucyjnego, ani oczekiwać, że Sąd Okręgowy przeprowadzi dowody z urzędu. Nie mogli również liczyć na to, że Sąd ten uwzględni wnioski dowodowe (zawarte w piśmie z dnia 16 kwietnia 2013 r.), nieprzydatne z perspektywy celów prowadzonego postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, abstrahując od braku spełnienia przez stronę powodową warunków skuteczności zgłaszania tego rodzaju wniosku na piśmie i jego przyczyn.

Reasumując, apelacja została ograniczona do naświetlenia okoliczności, które stanowiły powrót do stanu faktycznego, ustalonego w postępowaniu

o zapłatę. Nie zawierała ona natomiast żadnych argumentów rzutujących na ocenę przesłanek powództwa przeciwegzekucyjnego, stanowiąc nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego oraz trafnymi wnioskami.

Stąd też Sąd Apelacyjny dokonał oddalenia przedstawionej apelacji, orzekając na podstawie art. 385 k.p.c.

Wynagrodzenie na rzecz pełnomocnika, reprezentującego powodów

z urzędu, Sąd Apelacyjny przyznał stosownie do § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 in principio w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.).